

Valtiovarainministeriö
Vero-osasto
Neuvotteleva virkamies Timo Annala

Dnro 35/2015

12.8.2015

1 (3)

valtiovarainministerio@vm.fi
timo.annala@vm.fi

Lausuntopyyntö: VM062:00/2015, 22.6.2015

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ LAIKSI VÄLIAIKAISESTA MENETTELYSTÄ VEROTUKSEN OIKAISEMISEKSI JA RIKOSPROSESSIN ESTÄMISEKSI OMA-ALOITTEISESTI ANNETTUIEN TIETOJEN PERUSTEELLA

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Suomen Asianajajaliitolta (jäljempänä "Asianajajaliitto") lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi väliaikaisesta menettelystä verotuksen oikaisemiseksi ja rikosprosessin estämiseksi oma-aloitteisesti annettujen tietojen perusteella. Asianajajaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Asianajajaliitto kannattaa lakiesitystä. Verovelvollisten oikeusturvan kannalta on tarpeen, että verovelvollinen oma-aloitteisesti tietoja antaessaan voi arvioida tämän toimenpiteen seuraukset.

Lain voimaantulo ja määräaikaisuus

Lain voimaantulon osalta olisi otettava huomioon rikosoikeudellinen ns. lievemmän lain periaate, jota olisi myös aiheellista käsitellä ainakin perusteluissa. Tähän liittyen olisi aiheellista säätää, että lakia sovelletaan myös taannehtivasti jo aiemmin annettuihin oma-aloitteisiin ilmoituksiin. Lain määräaikaisuuden osalta Asianajajaliitto esittää, että mikäli kokemukset laista osoittautuvat hyviksi, tulisi jatkoa niiden pohjalta harkita.

Oma-aloitteisuus

Lakia sovellettaisiin vain oma-aloitteisesti ilmoitettujen tietojen perusteella tehtävään oikaisuun. Perusteluista jää epäselväksi, millainen ilmoitus tai yhteydenotto Verohallinnon toimesta estää lain soveltamisen. Käytännössä on ollut tilanteita, joissa Verohallinnolla on saattanut olla jokin mahdollisesti jo vanhentunut ja mahdollisesti varsin ylimalkainen tieto verovelvolliseen liittyen, jonka pohjalta verovelvolliseen on sitten oltu yhteydessä. Muun muassa koska rikosprosessin estoa ilmeisesti arvioidaan normaalisti verovuosiakohtaisesti, ei vanhentuneisiin verovuosiin liittyvän tiedon tai jonkin varsin epämääräisen rikos-

prosessin kannalta riittämättömän verovelvolliseen liittyvän tiedon vielä tulisi estää sitä, että verovelvollinen oma-aloitteisesti antaa (tai verovelvollisen katsotaan oma-aloitteisesti antavan) riittävät tiedot verotuksen toimittamiselle. Muutoinhan verovelvollisella ei olisi tällaisessa tilanteessa intressiä toimittaa tietoja ja toimia yhteistyössä Verohallinnon kanssa. Tämä on perusteltua myös ajatellen tavoitteita hallinnollisen työtaakan keventämisestä ja verotulojen keräytymisestä.

Oikaisuaika ja verovuosi-kohtaisuus

Törkeän veropetoksen 10 vuoden vanhentumisajan johdosta on perusteltua, että laki soveltuu oikaisuun jo vuodesta 2004 lähtien. Näin siksi, että veropetosta mm. *ne bis in idem* -säännön näkökulmasta on oikeuskäytännössä arvioitu verovuosi-kohtaisesti. Tällöin on tärkeää voida ulottaa oikaisu verotuksen normaaleja oikaisuaikoja pidemmälle, ellei normaalien verotuksen oikaisuaikojen mukaisen oma-aloitteisen oikaisun säädettä poistavan rikosvastuuta myös aiemmilta vuosilta. Luonnoksen sivulla 23 mainittua vain joidenkin vuosien salattujen tulojen ilmoittamista ja sen vaikutuksia olisi aiheellista käsitellä perusteluissa laajemmin.

Samalla tulisi selvytyden vuoksi todeta, että koska 10 vuoden vanhentumisaika koskee vain törkeää veropetosta, ei verovelvollisen tarvitse ei-törkeän veropetoksen osalta oma-aloitteisesti vaatia oikaisua pidemmältä ajalta kuin rikosoikeudellisesti auki olevalta ajalta. Koska joissain tilanteissa verovelvollisen voi olla vaikeata arvioida, pidetäänkö veropetosta törkeänä vai ei, tulisi verovelvollisella olla oikeus täydentää antamia tietoja myös aiempien vuosien osalta, mikäli rikosoikeudellisen vastuun muutoin katsottaisiin ulottuvan niihin.

Pitkästä oikaisuajasta johtuen on mahdollista, ettei verovelvollinen kykene toimittamaan puuttuvia tietoja siten, että vero voidaan määrätä varmasti oikean suuruisena (esimerkiksi, jos ulkomainen pankki ei ole säilyttänyt kattavia tietoja viittä vuotta pidempää). Siten riittävänä tulisi pitää sitä, että verovelvollinen on pyrkinyt toimittamaan riittävät tiedot, joiden perusteella verotus voidaan tarvittaessa toimittaa riittävän määrällisenä arvioimalla, mikäli tiedot jäävät puutteelliseksi esimerkiksi siitä syystä, ettei tietoja ulkomaisesta pankista enää ole saatavilla, eikä verovelvollinen kykene niitä täydellisinä toimittamaan.

Osallisten asema

Hallituksen esityksessä ei ole otettu nimenomaisesti kantaa veropetokseen osallisten asemaan, muutoin kuin että muun muassa lain soveltamisalassa puhutaan vain verovelvollisesta. Saman veropetoksen osalta rikosprosessin eston tulisi kuitenkin todeta koskevan myös osallisia. Lakiluonnoksen 5 §:ssä puhutaan vastuussa olevista, mutta tällä ei ilmeisesti tarkoiteta mahdollisen rikosperusteisen vahingonkorvauksen kautta vastuussa olevia. Koska rikosperusteinen vahingonkorvaus voisi olla mahdollinen myös osallisten osalta, tulisi osallisten asemasta nimenomaisesti säätää.

Peitelty osinko tai muu yhtiöstä saatu tulo

Lain soveltamisalaan kuuluvana tulona voitaisiin ilmeisesti ilmoittaa myös esimerkiksi yhtiöstä saatu peitelty osinko. Tulojen on sinällään todettu voivan olla peräisin joko ulkomailta tai kotimaasta. Silloin kun peiteltyä osinkoa saadaan kotimaisesta yhtiöstä, on mahdollista, että saaja on Suomessa vastuussa myös mahdollisesta yhtiön päään veropetoksesta peiteltyyn osingonjakoon liittyen. Koska tällöin on kysymys lähtökohtaisesti samasta teosta, 5 §:n rikosprosessin eston tulisi todeta koskevan myös yhtiön päään samaan tekoon (esim. peiteltyyn osingonjakoon) liittyvää mahdollista veropetosta. Sinällään on selvää, ettei rikosprosessin esto koske mahdollisia kirjanpitorikoksia tai velallisen rikoksia.

Veronkorotuksen suuruus

Hallituksen esitysluonnosta on julkisuudessa arvosteltu veronkorotusten lievyyden takia. Koska lakiesitys sisällään on kannatettava, ei sen tulisi kaatua oikeudenmukaisuus- tai yhdenvertaisuusperusteella siihen, että sanktiot ovat merkittävästi lievempiä kuin esimerkiksi jälkiverotuksessa. Erityisesti tästä näkökulmasta voisi olla perusteltua, ettei veronkorotusten suuruutta olisi rajattu, vaan ne voisivat määräytyä normaalien säännösten mukaisesti.

Helsingissä elokuun 12. päivänä 2015

SUOMEN ASIANAJAJALIITTO

Risto Sipilä

Suomen Asianajajaliiton puheenjohtaja, asianajaja

LAATIJAT

Asianajaja Ossi Haapaniemi, Hannes Snellman Asianajotoimisto Oy, Helsinki
Asianajaja Heikki Wahlroos, Asianajotoimisto Borenius Oy, Helsinki

Suomen Asianajajaliiton lausunnot valmistellaan oikeudellisissa asiantuntijaryhmissä, joiden toiminnassa on mukana noin 120 asianajajaa. Tämä lausunto on valmisteltu vero-oikeuden asiantuntijaryhmässä.